

COLUMN 8 april 2023 - Taalnota

De taalnota van dit college heeft als titel 'De taal van meedoen'.

Ben in de aanhef al van het padje af. Een taalnota...?!?. Is dat een rekening die betaald moet worden voor taal? Word er afgerekend per woord? Dan heb ik een bewezen dure ochtend. Er is geen ontkennen aan: ik heb gesproken. Heb taal gebruikt.

De taal van meedoen. Wat is dat? Welke taal spreekt men dan? Die van de groenteboer of slager? Een supporter in een voetbalstadion, een ambtenaar, een boer? Klimaatactivist? Slachtoffer van toeslagenaffaire? De taal van dit Kabinet? Of die van de oppositie?

Blijkbaar doet men niet mee, wanneer men 'de' taal niet spreekt. Lekker dan. Al gediskwalificeerd bij de start.

De verantwoordelijk wethouder van dit schoons, heet Hilbert Bredemeijer. Echte Hollandse naam. Hij doet al lang mee. Iets van verkregen geboorterecht, dat meedoen van hem. Maakt niet uit, of hij begrijpelijk lezen of schrijven kan. Hij heeft personeel in dienst, die alles voor hem uitzoekt en opschrijft. Bij zo'n onderzoek – dat heet met een duur woord 'evaluatie' – zit altijd een oplegbrief. Onder de brief staat een digitale handtekening. Zelfs die hoeft hij niet zelf meer te zetten. In zo'n oplegbrief staat altijd kort omschreven waarvan de wethouder vindt wat wij mogen weten. Dingen waarover hij het liever niet heeft, staan verstopt in zo'n notitie.

Mijn punt is, dat meedoen en de taal spreken, altijd afhangt van de omgeving waarin je je wilt of moet begeven. Een politicus spreekt een andere taal dan de burger waarvoor hij zegt op te komen. Iemand van de coalitie, bezigt een andere taal dan iemand van de oppositie. In verkiezingstijd lijken al die stemmenkanonnen ineens allemaal dezelfde taal te spreken. Die van hoop en beloftes.

Behalve een taal spreken, zijn er ook allerlei andere zaken die bepalen of iemand mee mag doen. Dat begint al op de basisschool. Daar word je letterlijk de maat genomen. En is het relatief eenvoudig: de verpakking telt. Merkkleding, als populariteitspoll. Verderop in de schoolcarrière, kan het je aardig opbreken wanneer je goed lezen en schrijven kunt. Dan ben je een nerd, En als je slim bent laat je je strikken als klassenvertegenwoordiger. Dan zorg je er zelf voor, dat je je niet buiten laat sluiten.

Ik heb de stukken met verbazing gelezen. Hoezo nu? Waarom een evaluatie over een niet te vergelijken periode: corona tijd. Iedereen – ook taalvaardigen – waren van de leg. Bedrijven kwamen in de problemen, pilots mislukten en hele volksstammen zijn nu opnieuw aan collega's aan het wennen. Reguliere scholen krijgen notabene extra geld om hun leerlingen bij te spijkeren.

Deze evaluatie schrijft over: 'het verzorgde aanbod basisvaardigheden'. Hoebedoellu? Waarna er een kille opsomming van cijfers volgt. Conclusie: na een corona dip, trekken de cijfers weer bij. Net als overal in Nederland met alle cijfers gebeurt. Hier spreekt men

over 'nieuwe en blijvende digitale lesvormen. En het gebruik van digitaal oefenmateriaal'. Nergens lees ik over de wijze waarop de digitale lessen ervaren worden door de behoeftige leerlingen.

Verdrietig word ik wanneer ik lees over 'laaggeletterdheid onder volwassenen in Den Haag die nog steeds hoog is'. Via en hupje, springt men over de rug van de laaggeletterde volwassene, richting de eventuele taalachterstand van hun kinderen. In plaats van te evalueren wat de volwassene nodig heeft, wordt er een 'nieuwe onderwijs brede taalaanpak voorbereid die goed aansluit bij de omvang en aard van de laaggeletterdheid en taalachterstand is de stad'.

Men verzint een nieuwe methode, een nieuwe aanpak, met nieuwe cijfers. Die vooral niet te vergelijken is met de eerdere cijfers. Ik zei het vroeger al: door iets anders te noemen, los je het probleem nog niet op.

De brief meldt een onderzoek naar:

1. Welke aanpak in ons beleid het meest effect heeft
2. Mogelijke andere maatregelen om de taalachterstanden effectiever terug te dringen

Ik vertaal het even voor u: onder punt één bedoelt men het onderzoek dat al gedaan is. En onder twee wordt dat nog eens bevestigd. Er staat eigenlijk, dat 'de uitkomsten ruk zijn'. Dat betekent vrij vertaald, dat de cijfers op zijn Haags gezegd 'gewoon kut' zijn. Verkapt in het stuk staat dat er geen cent bijkomt.

Ik geef een tip mee. Accepteer dat het moedig is, dat mensen die laaggeletterd zijn het lef hebben om zich aan te melden voor taallessen. Zet mensen in hun kracht en omarm ze. Geef ze één op één steun in hun eerste jaar. Laat ze daarmee zelfvertrouwen opbouwen. Laat ze lol krijgen in taal. En stop in godsnaam met voor nóg minder geld, doen wat eerder ook al niet lukte. Verwacht niet dat de doelgroep én een taal kan leren, en tegelijkertijd digitaal vaardig zal worden. Ikzelf kan aardig lezen en schrijven. Maar het enige dat mijn digitale tekortkomingen me hebben geleerd, is de taal van godsongelooflijk vloeken.